

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดสงขลา เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่เชื่อถือได้ และบรรลุวัตถุประสงค์ จึงได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดสงขลา ประจำปีการศึกษา 2536 ตามอำเภอต่าง ๆ โดยแยกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 39 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,315 คน รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 1,354 คน ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	จำนวนผู้บริหารโรงเรียน	จำนวนครูผู้สอน
เมืองสงขลา	10	307
หาดใหญ่	22	905
สะเดา	4	79
นาทวี	1	8
สิงหนคร	1	5
สทิงพระ	1	11
รวม	39	1,315

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดสงขลา ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 36 คน ครูผู้สอน จำนวน 297 คน ซึ่งได้มาโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการเทียบตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) จากนั้นใช้วิธีหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามขั้นตอนดังนี้

2.1 หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยวิธีการแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของอำเภอ

2.2 ทำการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีจับฉลากรายชื่อโรงเรียนจากรายชื่อโรงเรียน ที่ได้จัดทำไว้เป็นสัดส่วนตามอำเภอ จนได้จำนวนผู้บริหารโรงเรียนครบตามจำนวนที่ต้องการ

- 2.3 สุ่มครูผู้สอน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายจากแต่ละโรงเรียนที่สุ่มได้ในข้อ
 2.2 เป็นสัดส่วนตามขนาดจำนวนครูผู้สอนที่มีแต่ละโรงเรียน จนได้จำนวนครูผู้สอน
 ครบตามจำนวนที่ต้องการ
- 2.4 ได้กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 36 คน และครูผู้สอน
 จำนวน 297 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 333 คน ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำนวน
 ตามอำเภอ

อำเภอ	จำนวนผู้บริหาร โรงเรียน	จำนวนครูผู้สอน	รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด
เมืองสงขลา	9	69	78
หาดใหญ่	20	204	224
สะเคา	4	18	22
นาทวี	1	2	3
สิงหนคร	1	2	3
สติงพระ	1	2	3
รวม	36	297	333

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน
 จำนวน 36 คน ครูผู้สอน จำนวน 297 คน รวมทั้งสิ้น 333 คน

เครื่องมือในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และได้แบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ในลักษณะแบบสำรวจรายการ (Check-list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) เกี่ยวกับแนวการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน เอกชนทั้ง 5 ชั้นตอน คือ

- | | | |
|--|-------|--------|
| 1. การกำหนดและแจ้งนโยบาย | จำนวน | 7 ข้อ |
| 2. การตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน | จำนวน | 4 ข้อ |
| 3. การเตรียมการก่อนการปฏิบัติการนิเทศ | จำนวน | 13 ข้อ |
| 4. การปฏิบัติการนิเทศ | จำนวน | 8 ข้อ |
| 5. การประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน | จำนวน | 8 ข้อ |

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended Question) เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ของการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน จังหวัดสงขลาทั้ง 5 ชั้นตอน

2. เกณฑ์การให้คะแนนของเครื่องมือ

การให้คะแนนจากการตอบแบบสอบถามในตอนที่ 2 คือเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ปฏิบัติมากที่สุด	กำหนดให้คะแนน	5	คะแนน
ปฏิบัติมาก	กำหนดให้คะแนน	4	คะแนน
ปฏิบัติปานกลาง	กำหนดให้คะแนน	3	คะแนน
ปฏิบัติน้อย	กำหนดให้คะแนน	2	คะแนน
ปฏิบัติน้อยที่สุด	กำหนดให้คะแนน	1	คะแนน

ในการแปลผลคะแนนเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำคะแนนเฉลี่ย มาแปลความหมายของคะแนนโดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) แบ่ง คะแนนเป็นช่วง ๆ แต่ละช่วงมีความหมายดังนี้ (อ้างใน วัน เฉษิตชัย, 2532 : 11)

คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง ปฏิบัติในระดับมากที่สุด
 คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง ปฏิบัติในระดับมาก
 คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง ปฏิบัติในระดับปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง ปฏิบัติในระดับน้อย
 คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง ปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างและดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน โรงเรียน เพื่อทำความเข้าใจโครงสร้างด้านเนื้อหาที่จะนำมาสร้างแบบสอบถาม

3.2 ศึกษารูปแบบแบบสอบถามของ ชานี อึ้งวัฒนา (2532 : 200-214) เกษม น้อยสวัสดิ์ (2534 : 197-212) และ สมพงษ์ จินา (2534 : 148-158) เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.3 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้อง และให้คำแนะนำ เพื่อแก้ไขปรับปรุง

3.4 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 ท่าน ได้ตรวจสอบเนื้อหา ตลอดจนภาษาที่ใช้ แล้วนำเสนอที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบผู้เชี่ยวชาญ 4 ท่านคือ

3.4.1 นายสุเทพ เมฆ ศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน

3.4.2 นายอนันต์ สุวรรณมณี ศึกษาพิเศษ สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดยะลา

3.4.3 นายสมจิตร คุ้ม นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดศรีวิชัย

3.4.4 นางสาวนันทพร ลีม่วงษ์ นักวิชาการศึกษา สำนักงาน
ศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ

3.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง
ที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ
ด้วยการหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) และค่าความเชื่อมั่น
(Reliability) โดยวิธีการดังนี้

3.5.1 หาค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยรวบรวม
คะแนนทั้งหมดของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคน จัดเรียงคะแนนจากสูงไปต่ำ โดย
คิดเอา 25% สูง และ 25% ต่ำ ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมาเป็นตัวแทนใน
การหาค่าอำนาจจำแนก หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความแปรปรวน
(Variance) แต่ละข้อของทั้งสองกลุ่ม จากนั้นนำมาแทนในสูตร t-test เพื่อ
หาค่า t ค่า t ที่ได้จะเป็นค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามนั้น ๆ โดยเลือก
เฉพาะข้อคำถามที่มีค่าที่มากกว่าหรือเท่ากับ 1.75 ถือเป็นเกณฑ์ที่ใช้ได้ โดยใช้
สูตรในการหาค่าอำนาจจำแนกดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 96)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S^2_H + S^2_L}{N}}}$$

เมื่อ t	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
\bar{X}_H	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
\bar{X}_L	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
S^2_H	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
S^2_L	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำ

ค่าที่ได้จะเป็นค่าอำนาจจำแนกของข้อความนั้น ๆ จากแบบสอบถามทั้งหมด
40 ข้อ ได้ข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก 1.75 ขึ้นไปทุกข้อ ค่าอำนาจจำแนกในภาคผนวก

3.5.2 ตรวจสอบหาความเชื่อมั่น โดยการรวบรวมข้อความที่มีค่าอำนาจ
จำแนกที่อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้เข้าด้วยกัน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161) โดยใช้สูตร

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S^2_i}{S^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

K แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

$\sum S^2_i$ แทน ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

จากแบบสอบถามที่นำไปทดลองใช้เมื่อทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นแล้ว ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95 และค่าความเชื่อมั่นแต่ละข้อตอนต้นนี้ ขึ้นการกำหนดและแจ้งนโยบาย เท่ากับ .78 ขึ้นการตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน โรงเรียน เท่ากับ .59 ขึ้นการเตรียมการก่อนปฏิบัติการนิเทศ เท่ากับ .88 ขึ้นการปฏิบัติการนิเทศ เท่ากับ .79 และขึ้นการประเมินผลการนิเทศภายใน โรงเรียน เท่ากับ .83

3.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้ายและปรับปรุงแก้ไข ในกรณีที่มีข้อเสนอนะเพิ่มเติม เพื่อให้พร้อมที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงศึกษาธิการจังหวัดสงขลา เพื่อแจ้งขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ขอนหนังสือนำส่งแบบสอบถามจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสงขลา ส่งโรงเรียนทุกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามและรวบรวมส่งคืนผู้วิจัยตามระยะเวลาที่กำหนด
3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามถึงโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

4. หลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้ว 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ในส่วนที่ไม่ได้รับคืนตามกำหนดเวลาปรากฏว่า แบบสอบถามที่ส่งไป 333 ชุด ได้รับคืนมา 318 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.49 ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	ผู้บริหารโรงเรียน			ครูผู้สอน			รวม		
	ส่งไป	รับคืน	ร้อยละ	ส่งไป	รับคืน	ร้อยละ	ส่งไป	รับคืน	ร้อยละ
เมืองสงขลา	9	9	100.00	69	69	100.00	78	78	100.00
หาดใหญ่	20	17	85.00	204	196	96.07	224	213	95.08
สะเดา	4	3	75.00	18	15	83.33	22	18	81.81
นาทวี	1	1	100.00	2	2	100.00	3	3	100.00
สิงหนคร	1	1	100.00	2	2	100.00	3	3	100.00
สทิงพระ	1	1	100.00	2	2	100.00	3	3	100.00
รวม	36	32	88.88	297	286	96.29	333	318	95.49

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีกรวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาคัดเลือกเอาเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) โดยดำเนินการดังนี้

1.1 หาค่าร้อยละของจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรอิสระจากแบบสอบถามตอนที่ 1 คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.2 หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายใน ตามแนวปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 5 ชั้นตอน จากแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยหาเป็นรายข้อและโดยภาพรวมแต่ละชั้น

1.3 หาค่าการทดสอบที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนตามแนวปฏิบัติทั้ง 5 ชั้นตอน โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน และระดับชั้นที่เปิดสอน

1.4 จัดลำดับความถี่ของข้อมูลจากมากไปน้อย โดยการรวบรวมปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนทั้ง 5 ชั้นตอน จากแบบสอบถามตอนที่ 3

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 หาค่าร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สูตรค่าร้อยละ ดังนี้

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

2.2 หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) ในการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีต่อแนวปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนเป็นรายข้อและรายด้าน โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย
 N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด
 ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

(Norussis, 1991 : B-86)

$$SD. = \sqrt{\frac{NEX^2 - (EX)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ SD. แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 EX^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

(Norussis, 1990 : B-86)

2.3 ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร
 2 กลุ่ม โดยการทดสอบที่ใช้สูตร ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติในการแจกแจงแบบที (t-Distribution)

\bar{X}_1 แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

\bar{X}_2 แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

S_1^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

S_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

n_1 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนข้อมูลในกลุ่มที่ 1

n_2 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนข้อมูลในกลุ่มที่ 2

(Norussis, 1990 : B-5)